

Innlegg på LMD sin samling for IN, FK og FM

Kulturlandskap og reiseliv

Det grunnleggende først

- Kulturlandskapet – et produkt eller biprodukt fra landbruket?
- I dag et biprodukt, blir det nødvendigvis et produkt tilpasset reiselivets behov?
- Uansett hvordan driftsformene i landbruket endrer seg?

Så til Nordland

- Store utfordringer med økt andel leiejord og etter hvert jord ut av drift
 - Hvordan ivareta kulturlandskapet på disse arealene ?
- Vi har ikke nok kunnskap om lokalisering, verdi og status for kulturlandskapet i Nordland, konsekvenser:
 - Målretting av tilskudd blir utfordrende
 - Hvilke verdier går tapt med endringene som skjer som følge av endringer i landbrukets drift? Tiltak vanskelig
- Ingen tar ansvar for mangelfull registrering i Nordland, vi er ikke alene om denne utfordringen?

Dette gjør vi i Nordland

- Regionalt miljøprogram – fokus på miljøutfordringene
- få koblinger opp mot reiseliv/næringsutvikling
- RMP har landskapsendringer som følge av endra arealbruk og gjengroing som viktigste utfordring
- Utfordring med å spisse RMP: Omfordeling av inntekt, vi har ikke tilstrekkelig kunnskap
- Hovedvirkemidler for å ivareta kulturlandskapet i RMP:
 - Gjerding, permanente gjerder og steingjerder
 - Organisert beitebruk
 - Skjøtsel av verdifulle kulturlandskap og kulturminner
 - Skjøtsel av kantarealer
- Kantarealer: Økt tilskuddssats i tilknytting til nasjonale reisemål i fylket

Dette gjør vi i Nordland

- RMP gir retning for bruk av SMIL-virkemidlene i kommunene
 - Kommuner som støtter opp om målene i RMP i sin bruk av SMIL-midler blir prioritert ved tildeling
- Utvalgte kulturlandskap, tre kandidater fra Nordland:
 - Engan/Ørnes og Kjelvik
 - Røst
 - Blomsøy/Hestøysundet

Det regionale partnerskapet

- Kulturlandskapet er i liten grad et tema i det regionale partnerskapet
- Fylkeskommunen v/ kulturminnemyndighet deltar i kulturlandskapsgruppa for forvaltning og næring i Nordland
- FM må bringe kulturlandskapstema inn i partnerskapet og må gjøre temaet relevant for fylkeskommunen og IN
 - Strategi for kulturlandskap og næringsutvikling under planlegging

Reiseliv og kulturlandskap

- Vi mener at kulturlandskapet er viktig for reiselivet, men vet vi?
- Kundeundersøkelser om de 5 viktigste grunnene for å besøke Nordland
 - 73 % Vakker natur
 - 53 % Se midnattsola
 - 52 % Oppleve Nordlandskysten
 - 45 % Kystkultur
 - 40 % Spennende naturfenomen
- Ingen direkte spørsmål om hvilke verdier i kulturlandskapet som oppleves som viktig, kanskje vektlegger turistene noe annet enn oss?

Reiseliv og kulturlandskap

- Vi vet at reiselivsnæringa sier at kulturlandskapet er en viktig del av reiselivsproduktet Norge
 - Opplev verdens vakreste kyst (Nordland)
 - Dyr på beite
- Kulturlandskapet som kulisse eller produkt?
- Finne frem til spesielt interessante landskap i Nordland
 - Gjøre de kjent og tilgjengelig for turister
 - Lage tjenester som transport, guiding, bespisning, overnatting, turforslag, pakketurer i tilknytting til landskapene
- Bruke virkemidlene (RMP og SMIL) mer aktivt for å legge til rette for reiseliv og annen næringsutvikling – møter motstand i næringa

Utvalgte kulturlandskap i Nordland

Nordlands kandidater i prioritert rekkefølge:

1. Engan/Ørnes og Kjelvik, Salten
2. Røst, Lofoten
3. Blomsøy/Hestøysundet, Helgeland

Status følger på de neste lysarkene.

Engan/Ørnes og Kjelvik

Engan/Ørnes og Kjelvik

Engan/Ørnes og Kjelvik

Engan/Ørnes og Kjelvik

Engan/Ørnes og Kjelvik

- Typisk bratt nordlandsk fjordlandskap, ett av de siste der kulturlandskapet holdes i hevd
- Husmannsplass med samisk bosetting, godt bevart kulturmiljø med freda bygninger
- Utvalgt kulturlandskap fra 2009
- 38 grunneiere, 2 gårdsbruk i drift
- Områdene ligger nær E6
- Salten museum holder Kjelvik åpen for besøkende om sommeren, Kjelvik-dagan hver sommer med stort besøk

Røst

Røst

- Øylandskap ytterst i Lofoten
- Begrenset fôrtilgang, kun sauebruk, det tradisjonelle beitebruken er i tilbakegang, sårbart jordbruksmiljø
- Eget 3-årig prosjekt etableres: ”Kulturlandskapet som næringsutvikler”, fylkeskommunen bidrar økonomisk
- Formålet er å styrke jordbruket på Røst og stimulere til næringsutvikling med utgangspunkt i jordbruket og kulturlandskapet
- Reiselivsorientert: Lundefuglfestivalen, ærfuglrøkt, videreforedling landbruksprodukter, formidling av kultur og tradisjon til besøkende

Blomsøy/Hestøysundet

Blomsøy/Hestøysundet

- Varierte forekomster av kalkrik lynghei og rike slåtteeenger sørvest for Sandnessjøen i Nord-Europas største skjærgård
- Aktivt jordbruk med 10-12 gårdsbruk i drift
- Kulturminner knyttet til landbruksdrift og kulturhistoriske verdier av eldre dato
- Stort reiselivspotensial
- 1 av 2 nye utvalgte kulturlandskap i 2010

Viktige spørsmål i det videre arbeidet

- Kulturlandskapet – et produkt eller biprodukt fra landbruket?
- Vi mener at kulturlandskapet er viktig for reiselivet, men hva, for hvem og hvorfor?
- Kulturlandskapet som kulisse eller produkt i reiselivssammenheng?
- Mangelfull registrering, ta vare på det vi vet noe om eller arbeide for bedre registrering?